

Підготувала студентка 2-го курсу
Кекало Катерина
Компмат 1

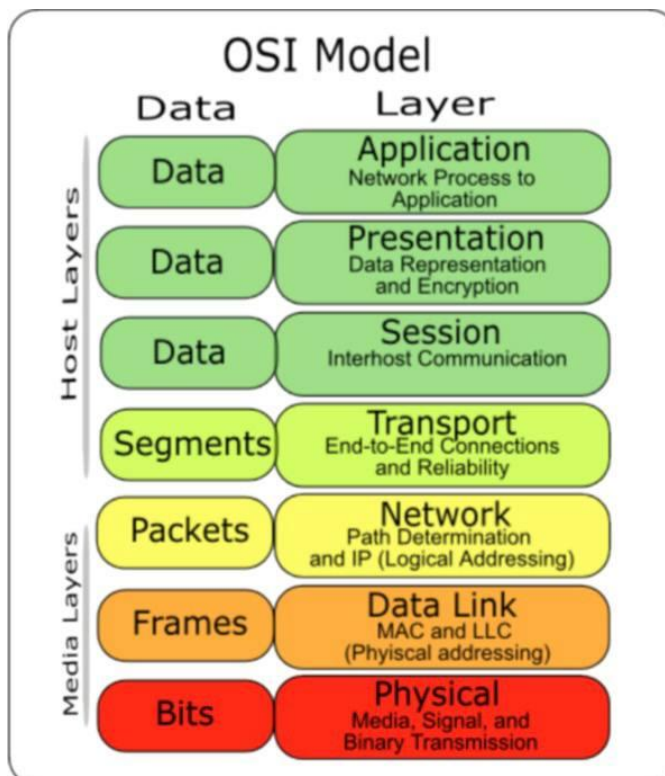
Клієнт/Сервер на C++/C (Linux)

Основи роботи з мережею

Перш ніж перейти до конкретно програмування клієнт серверної архітектури на C/C++, варто ознайомитись з основними поняттями роботи мережі.

Очевидно, що клієнт/серверний застосунок складається з клієнта і сервера, де завдання клієнта це забезпечити інтерфейс взаємодії віддалено з сервером, а на сервері виконується основна логіка обробки даних. Для реалізації цього існує модель взаємодії між різними пристроями.

Модель OSI

Модель OSI (EMBBS)
(базова еталонна модель взаємодії відкритих систем, англ. *Open Systems Interconnection Basic Reference Model*, 1978 р.) — абстрактна мережева модель для комунікацій і розроблення мережевих протоколів. [Wikipedia]

Такий рівневий підхід дозволяє розробникам ефективніше розробляти ПО, адже вони можуть абстрагуватись від принципів

роботи інших рівнів і працювати лише на тому, який дозволяє

вирішити поставлену задачу, та користуватись вже готовим API інших рівнів.

На кожному з вищенаведених рівнів існують свої протоколи(деякі концептуальні домовленості у розробці ПО) за допомогою яких вирішують задачі в межах певного рівня і дозволяють підвищити рівень абстракції, починаючи від ,грубо кажучи, дротів і роутерів та закінчуючи HTTP, протоколом на якому оснований весь сучасний інтерфейс веб-сторінок.

Початок роботи

Під час виконання даної задачі, оскільки мова йде про передавання байтів між пристроями – я буду користуватись протоколом транспортного рівня TCP.

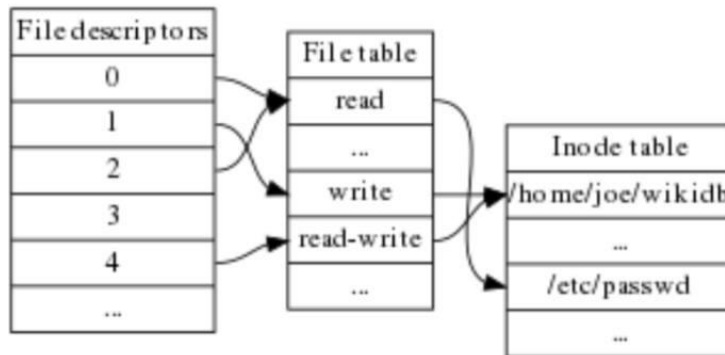
Чому саме TCP?

На відміну від іншого поширеного протоколу UDP, TCP – надійний протокол, це значить, що він зберігає порядок надісланих пакетів байтів та гарантує їх доставку – це досягається принципом “рукоштовування”, який реалізований у протоколі.

Сокет

– деякий програмний інтерфейс для обміну інформацією між процесами (процеси можуть належати як одному комп'ютеру так і різним).

Що таке файловий дескриптор(Linux)?

У комп'ютерному програмуванні, файловий дескриптор це абстрактний показник для доступу до файлу. Термін зазвичай використовується в операційних системах POSIX.[Wikipedia]

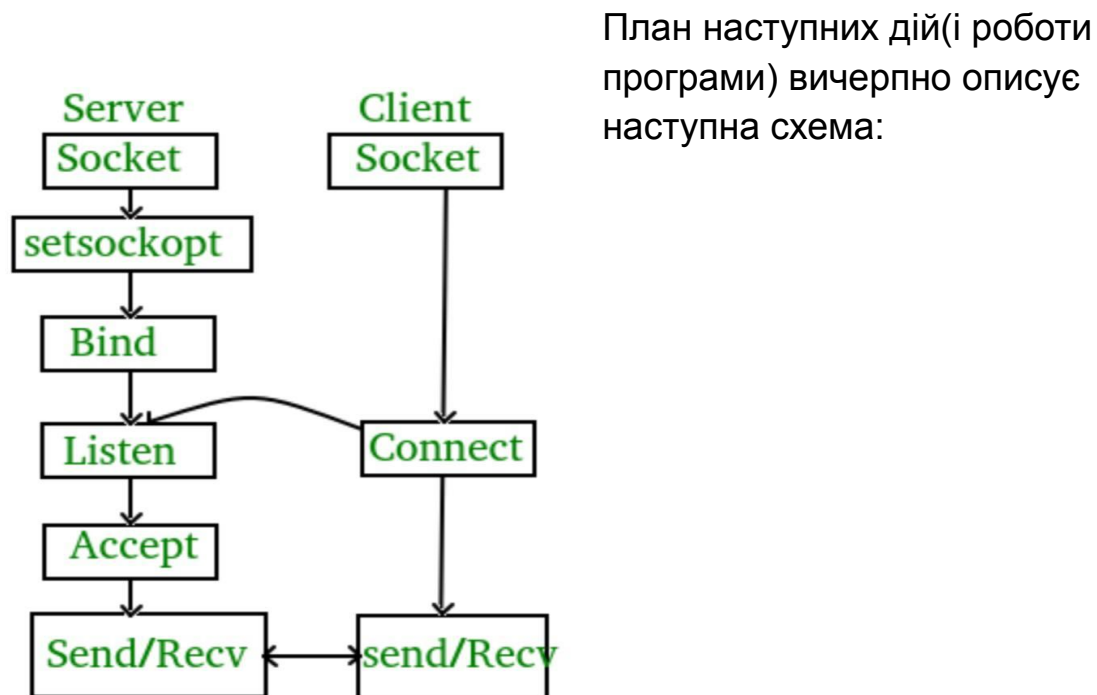
По суті файловий дескриптор в UNIX-системах це якесь ціле число (int) яке дорівнює позиції у масиві вказівників, які вказують на певний файл у пам'яті. Тобто коли ми відкриваємо будь-який файл ОС створює деякий файл у пам'яті де містяться тимчасові змінні про відкритий нами файл. У UNIX-подібних системах “усе” є файлами і сокети також, отже процес запису/читання сокету можна ототожнити з процесом запису/читання файлового дескриптора.

Де знайти цю інформацію і навіть більше?

Оскільки Linux це ОС з відкритим source code(дякую, Торвальдсе), то всю інформацію, яка потрібна для розробки якогось програмного забезпечення під цю ОС з легкістю можна знайти там, де можна “знайти будь-що у Linux” – у консолі. Використовуючи команду

man(manual), користувач зможе побачити детальну інформацію щодо усіх функцій та інтерфейсів, які згадуються далі.

Створення базових TCP/IP сервера/клієнта

Сервер

1. Створюємо сокет – **create()**.
 2. Зв'язуємо сокет до адреси сервера – **bind()**.
 3. Блокуємо виконання коду і встановлюємо режим очікування нового клієнта – **listen()**.
 4. Коли клієнт знайшовся процес передається у функцію – **accept()**.
 5. Передаємо/читаємо дані **read()/write()**.
 6. Повертаємось до пункту 3.
-

7. Закриваємо з'єднання – **close()**.

Для реалізації вищенаведених дій нам знадобляться такі хедерфайли:

```
#include <stdio.h>
```

```
#include <stdlib.h>
```

```
#include <string.h>
```

```
#include <unistd.h>
```

```
#include <arpa/inet.h>
```

Потім нам варто визначити IP та порт:

```
#define SERVER_PORT 5555
```

```
#define SERVER_NAME "127.0.0.1"
```

Далі у `main()` визначимо деякі змінні які будуть потрібні потім:

```
int server_sock, client_sock;      //номери файлових дескрипторів
```

```
struct sockaddr_in server_addr, client_addr;
```

```
socklen_t addr_size;
```

```
char buffer[1024];                //буфер для обміну даними
```

```
int n;
```

Структура **sockaddr_in** складається з типу протоколу (`sa_family_t`) (`AF_INET` зазвичай), номеру порту (`in_port_t`) та IP адреси (`sin_addr`).

(ПУНКТ 1) Далі створюємо сокет і отримуємо номер дескриптора:

```
server_sock = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, 0);
```

варто перевірити `server_sock` на невід'ємність впевнившись, що сокет дійсно утворився успішно (номер дескриптора за нормального створення сокета буде 3, бо 0 – це дескриптор зарезервований під обслуговування стандартного вводу, 1 - виводу, а 2 – для виводу помилок)

Наступним кроком буде заповнення структури `sockaddr_in`, але спочатку варто виділити під неї пам'ять:

```
memset(&server_addr, '\0', sizeof(server_addr));
```

```
server_addr.sin_family = AF_INET;
```

```
server_addr.sin_port = SERVER_PORT;
```

```
server_addr.sin_addr.s_addr = inet_addr(SERVER_NAME);
```

(ПУНКТ 2)

```
n = bind(server_sock, (struct sockaddr*)&server_addr,  
sizeof(server_addr));
```

(ПУНКТ 3)

варто зазначити, що другим параметром являється розмір черги з клієнтів на підключення

```
listen(server_sock, 5);
```

(ПУНКТ 4)

```
client_sock = accept(server_sock, (struct sockaddr*)&client_addr,  
&addr_size);
```

Далі за допомогою функцій наведених у пункті No5 реалізовуємо бізнес-логіку.

(ПУНКТ 7)

```
close(client_socket);
```

Клієнт

План:

1. Створюємо сокет.
2. З'єднуємо з сервером `connect()`.
3. Бізнес-логіка.
4. `close()`

```
#include <stdio.h>
```

```
#include <stdlib.h>
```

```
#include <string.h>
```

```
#include <unistd.h>
```

```
#include <arpa/inet.h>
```

```
int main(){
```

```
    char *ip = "127.0.0.1";
```

```
    int port = 5566;
```

```
    int sock;
```

```
    struct sockaddr_in addr;
```

```
    socklen_t addr_size;
```

```
    char buffer[1024];
```

```
    int n;
```

```
    sock = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, 0);
```

```
    if (sock < 0){
```

```
        perror("[-]Socket error");
```

```
        exit(1);
```

```
    }
```

```
    /// бізнес-логіка
```

```
    close(sock);
```

```
return 0;
```

```
}
```

Підтримка багатьох клієнтів

Дуже часто під час розробки клієнт серверних застосунків виникає потреба у підтримці більш ніж одного клієнта одним сервером. Вище ми навчилися створювати базовий сервер який підтримуватиме лише одного клієнта – зараз я наведу кілька шаблонів рішень для розробки мультиклієнтних систем.

$O(n)$ системних викликів

Перше, що спадає на думку, коли мова заходить про те, щоб підтримувати більше одного клієнта це створити список номерів файлових дескрипторів(кожен номер – це якийсь клієнт) і в безкінечному циклі кожен раз їх опитувати. командою `read()` на наявність нових повідомлень. Це рішення цілком природне і його реалізація досить тривіальна – нам не потрібно розбиратись з якимись додатковими технологіями, а просто розв'язати задачу “в лоб”. Але є один значний мінус цього методу: наші клієнти не завжди всі будуть відправляти повідомлення на сервер, ба більше – відправляти може лише один з великої кількості клієнтів, і для того, щоб знайти його нам доведеться опитати усіх клієнтів(у найгіршому випадку), що займе n системних викликів, а це дуже ресурсоємко.

Can we do better?

`select()`

Щоб зменшити кількість системних викликів з n до одного програмісти розробили функцію **`select()`**(API цієї функції можна отримати за допомогою команди `man select`). Ця функція стара, як світ IT і з'явилась у 80-х роках минулого століття, а це значить, що її підтримують усі існуючі сучасні (і не дуже) платформи. Отже ми маємо готове рішення на всіх платформах тоді чому в змісті цього реферату після цього пункту є ще деякі, що відносяться до цієї теми?

`select` все ж має певні вади:

- дослідивши API цієї функції ви побачите, що під час ініціалізації `select` вимагає максимальний номер дескриптора серед тих які використовуються(щоб не опитувати максимально доступне їх число) – не критично, але неприємно

- для роботи з select ми матимемо заповнити структури fd_sets, але селект працює так, що ці структури не можна буде перевикористати і нам потрібно буде їх кожен раз перевизначати
- для того, щоб зрозуміти який дескриптор з fd_sets здійснив якусь подію нам треба буде їх усі вручну опитати за допомогою FD_ISSET на що піде досить багато ресурсів
- select не підтримує більше 1024 дескрипторів(це можна обійти, перевизначивши FD_SETSIZE перед підключенням хедерфайла sys/select.h)
- вибір подій за якими ми можемо спостерігати досить обмежений
- є певні проблеми з багатопоточністю.

Не дивлячись на вищенаведені недоліки, select крім своєї кроссплатформеності має ще один козир – select (якщо дозволяє залізо) може працювати з таймаутами в одну наносекунду, що робить його незамінним під час моделювання певного роду систем.

poll()

Це дійсно хороший метод опитування сокетів в якому позбулись більшості недоліків, якими володів select. Він досить добре підходить для створення сучасних мережевих сервісів. Тут немає ліміта в 1024 дескриптора, не модифікується структура pollfd(детальніше див. man poll), але не можна забувати обнуляти revents, poll так як і select – кроссплатформенний.

!!!У структури pollfd є поля events та revents, які виконують зовсім різні задачі і варто бути обережним, щоб одруківка в одну букву не коштувала вам довгих годин пошуку бага(примітка з власного досвіду автора).!!!

Інше

У цій статті я не розглядав можливості виділення під окремого клієнта окремого процесу (**fork**) чи потоку – ці рішення зазвичай погано підходять, адже не є легко маштабованими, складними в розробці та в пошуці помилок.

